

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXII. — Izdan in razposlan 23. dne avgusta 1912.

Vsebina: (Št. 171—176.) 171. Zakon o prodaji predmetov nepremične državne lastnine. — 172. Ukaz, s katerim se izpreminjajo z ministrstvenim ukazom z dne 1. junija 1894. l. za javna pristajališča v Hardu, Fussachu in Lochau izdana posebna določila. — 173. Zakon o porabnosti delnih zadolžnic (deželnih železniških zadolžnic) deželnega železniškega posojila II. izdaje 939.000 K, ki ga najme dežela sleška, v plodonosno nalaganje ustanovnih, pupilarnih in sličnih glavnic. — 174. Zakon o porabnosti delnih zadolžnic četrtega posojila izboljševalnega zaklada kraljevine Dalmacije 1.500.000 K, v plodonosno nalaganje ustanovnih, pupilarnih in sličnih glavnic. — 175. Ukaz, s katerim se izpreminjajo, oziroma dopolnjujejo nekatera določila pojasnil k carinski tarifi. — 176. Dopustilnica za lokalno železnico od trga v Ebelsbergu v St. Florian.

171.

Zakon z dne 30. julija 1912. l.

o prodaji predmetov nepremične državne lastnine.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Moj finančni minister se pooblašča prodati, oziroma zamenoma oddati nastopne predmete nepremične državne lastnine, kojih cenilna vrednost v vsakem posameznem primeru presega znesek 50.000 K:

1. V katastrski občini Breitensee ležeča stavišča parcele št. 297/14, 297/15, 297/16 in 297/17;

2. v katastrski občini Breitensee ležeča stavbna sklada *E* in *F*;

3. nepremičnino ženijskega stavbnega dvorca v Kotoru;

4. skladišče vojaških oblek (montur) št. 4 v Kaiser-Ebersdorfu;

5. stavbni parceli št. 853/3 in 853/4, katastrska občina Dejvice, in stavbno parcelo št. 217/2, katastrska občina Bubenč;

6. nepremičnino Anine in samostanske vojašnice v Jaroslavovu;

7. bastijo III in parcelo št. 1215/1 v Krakovu;

8. nepremičnine spodnje orožarne in gornje topničarske orožarne v Levovu;

9. nepremičnino stare (Stallonhof-) konjeniške vojašnice v Celovcu;

10. vojaško poslopje glavne straže s pripadajočim delom trga svetega Duha v Levovu;

11. nepremičnino na Dunaju, III. okraj, linke Bahngasse 11 in Beatrixgasse 17, zemljiškoknjižni vložek št. 65;

12. del nepremičnine Dunaj, I. okraj, Johannesgasse, zemljiškoknjižni vložek št. 527;

13. nepremičnino na Dunaju, II. okraj, Am Tabor št. 2, zemljiškoknjižni vložek št. 2037;

14. nepremičnino v Gradcu, Burggasse kat. št. 3, zemljiškoknjižni vložek št. 106;

15. nepremičnino v Brnu, na zeljnem trgu 9, zemljiškoknjižni vložek št. 256;

16. nepremičnino v Brnu, Fröhlicherjeva ulica in Rudolfova ulica, zemljiškoknjižni vložek št. 150;
17. nepremičnino v Pragi, k. št. 791/II, Vaclavsko namésti;
18. zemljišči v Trstu, vl. št. 37, predmestje Greta in vl. št. 372 Škorklja;
19. nepremičnino v Litomečicah k. št. 254;
20. nepremičnino v Levovu, zemljiškoknjižni vložek št. 96;
21. državne parcele št. 2616, 2617, 2618, 2619, 2620 in del parcele 2621 katastrske občine Černovci;
22. dele državnih parcel št. 104, 105 in 248 zemljiškoknjižnega vložka št. 68 katastrske občine Podgórze;
23. zemljišča takozvana „Pozzanghera“ v Gradežu;
24. ob ladjedelnico Sv. Marka Stabillimenta tecnica Triestina meječi morski zaliv, toda ne pod ceno 50 K za kvadratni meter;
25. nepremičnino opuščene ženske kaznilnice v Valaških Meseřicah;
26. državne v katastrski občini Aschbah na Štajerskem ležeče entitete;
27. zemljišče nepremičnine nekdanje livarne v IV. dunajskem občinskem okraju.

Kolikor se državni predmeti ne oddadó zame-noma, je dati dosežena izkupila pod št. 1 do 10 navedenih predmetov, ki jih rabi vojna uprava, na razpolaganje vojni upravi, da nabavi nadomestilo, z izkupili pod št. 11 do 27 imenovanih nepremičnin pa je ravnati kakor z dohodki iz prodaje nepremične državne lastnine.

Člen II.

Določila zakona z dne 29. junija 1906. l. (drž. zak. št. 131) je uporabljati s pogoji, ustanovljenimi v tem zakonu, tudi na poslopje (nekdanje policijsko poslopje) v Brnu, Dominikanski trg št. 5.

Člen III.

Ta zakon dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Člen IV.

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojemu finanč-nemu ministru.

V kopališču Ischl, 30. dne julija 1912. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Zaleski s. r.

172.

Ukaz trgovinskega ministrstva v porazumu z ministrstvi za notranje stvari, finance in železnice z dne 3. avgusta 1912. l.,

s katerim se izpreminjajo z ministrstvenim ukazom z dne 1. junija 1894. l. (drž. zak. št. 114) za javna pristajališča v Hardu, Fussachu in Lochaui izdana posebna določila.

Ministrstveni ukaz z dne 1. junija 1894. l. (drž. zak. št. 114), s katerim se je izdal pristanski red za c. kr. pristanišče ob Bodenskem jezeru v Bregencu, ter določila za javna pristajališča v Hardu, Fussachu in Lochaui, se izpreminja takole:

Člen I.

Na mesto določil, objavljenih v oddelku „B“ tega ukaza, stopijo naslednji predpisi:

Posebna določila za javna pristajališča v Hardu, Lochaui in Fussachu.

Pristanski okoliš.

§ 32. Za pristanski okoliš pristajališč v Hardu, Lochaui in Fussachu v zmislu teh določil je šteti pristajalne brvi in pomole, na njih in na sosednjem bregu jezera nahajajoča se pristajališča in skladišča, ter prostor v jezeru pred pomoli, kolikor mora biti prost za neoviran promet ladij.

Pristanski okoliš za pristajališče v Hardu obsega zlasti stari pomol za jadrenice, novi pomol za parnike in pristajalni mostič parne žage z deli jezera, po njih obdanimi in ob te pomole meječimi, zimski pristan ter obrežje do izliva potoka Lauterache.

Pristanski okoliš za pristajališče v Lochaui obsega stari pristan in novo pristajališče za parnike pri cesarskem obrežnem hotelu.

Brez poprej dobljenega dohodarstvenega dovoljenja ne smejo ladje izven pristanskega okoliša niti pristati niti odpluti.

Oskrbovanje pristanskega reda.

§ 33. Oskrbovanje pristanskega reda v okolišu pristajališč pristoji c. kr. pristanskemu komisariju

bregensškemu. Izvrševanje in nadzorovanje zunanje službe je poverjeno organu c. kr. finančne straže, kateri naj torej ustrezno posluje za pristanskega mojstra. Pristanski mojster dobiva vsa na pristansko službo se nanašajoča ukazila od c. kr. pristanskega komisarja po predstojnem voditelju svojega oddelka in po istem potu podaje tudi c. kr. pristanskemu komisarju poročila, ki se tičejo pristanske službe.

Osebe za privezovanje, potrebno za parniški promet, je v vseh stvareh, ki se tičejo pristanske službe, podrejeno c. kr. pristanskemu komisarju.

Vzdrževanje pristanskih naprav.

§ 34. C. kr. pristanski komisar nadzoruje vzdrževanje pristanskih naprav in njih uredb. Nedostatke, ki se na njih zapazijo, je naznanjati c. kr. okrajnemu glavarstvu v Bregencu.

Razsvetljava in služba za dajanje znamenj.

§ 35. Parnikom, ki zaplovejo v Hard in Lochau, ko se je stemnilo, je kazati na čelu pomola za parnike svetlo, belo luč. Ko se je stemnilo, morajo biti ob prometu parnikov pomoli za parnike primerno razsvetljeni.

Ob meglenem vremenu je prihajajočim parnikom z zvonom za meglo, oziroma z rogom za meglo dajati znamenje za meglo, predpisano v redu za znamenja za plovstvo po Bodenskem jezeru. Razsvetljava pomolov za parnike in dajanje znamenj za meglo oskrbuje osebe za privezovanje ladij.

Skrb, da so pomoli, pristajališča itd. prosta.

§ 36. Na pomolih se razvijajoči promet oseb in blaga se ne sme na nikak način ovirati. Zlasti je prepovedan pritisk občinstva, kadar parniki prihajajo in odhajajo. Dovoljuje se sicer stopati na pomole za parnike, toda osebe, ki gredo na te pomole, morajo pred prihodom vsakega osebne parnika zapustiti pomole. Vse osebe, ki ostanejo na pomolih, šteje carinski urad tako, kakor da so prišle s parnikom, in se morajo podvreči pregledu carinskega urada ter trpeti brez upora posledice tega pregleda.

Skladati blago na skladališčih in pristajališčih ladij, za to je treba dovolila pristanskega mojstra. Na teh mestih ležeče blago je sicer pod občo pristansko pažnjo, toda pristansko oblastvo ne prevzame nikakršne odgovornosti za nje.

Kuriti odprte ognje v okolišu pristajališč je prepovedano. Tudi streljati se ne sme po pristanskih okoliših. Pijane osebe je zavriniti iz pristanskega okoliša.

Pristajališča ladij.

§ 37. Po pristanskem okolišu hardskem in lohauskem vozečim ladjam so odkazana nastopna pristajališča:

1. Parnikom pristajališča za parnike.
2. Motornim ladjam in tovornim jadrenicam, ladjicam na vesla in jadra pomol za jadrenice v Hardu in stari pristan v Lochau.
3. Za prevažanje lesa določenim tovornim vlačnicam ali jadrenicam eventualno tudi pristajalni mostič pri parni žagi v Hardu.

Pomoli za parnike so določeni samo in edino za vršbo osebne prometa in zatorej se smejo na teh pomolih vkrcavati in izkrcavati samo popotniki in njih popotna prtljaga. V Hard in Lochau dohajajoči kurzni parniki torej tam ne smejo izkladati nikakega tovrnega blaga.

Za nakladanje in razkladanje brezpogojno carine prostega blaga je določen jadreniški pomol v Hardu in stari pristan v Lochau.

Carinska in dohodarstvena služba.

§ 38. Čez Bodensko jezero v Hard in Lochau prihajajoče popotnike, ki nimajo seboj za trgovino določenega blaga, temveč samo svojo popotno prtljago, je podnevu in ponoči odpravljati vedno brez odloga. Preden priplovejo osebne ladje v Hard in Lochau, je treba popotnikom pripravno naznaniti, da se vrši v Hardu, oziroma v Lochau carinska revizija.

Popotniki morajo iti z ladje naravnost v prostor za carinsko revizijo, vzeti svojo prtljago seboj in dati popotno prtljago carinsko pregledati.

Ako carisko oblastvo iz kateregakoli razloga pridrži kose prtljage v pregledovalnici, je to čim prej pismeno naznaniti c. kr. plovstvenemu nadzorništvu v Bregencu.

Ob pristajališču Fussach je dovoljen promet samo od solnčnega izhoda do solnčnega zahoda, in pristajati smejo tam samo take osebe, ki nimajo seboj carini zavezanih predmetov. Izmed blaga se sme nakladati in razkladati samo brezpogojno carine prosto blago. Prepovedano je popotno prtljago odnašati z ladje na kopno.

Sklepna določila.

§ 39. V ostalem je gledé varovanja proste plovne vode v pristanskih okoliših v Hardu, Lochau in Fussachu, gledé naredb, kadar se doženejo poškode ali onesnažbe pristanskih naprav, za vedenje

v izrednih primerih, gledé plovstvenega prometa, kazni in kazenskega postopka ter gledé carinske in dohodarstvene službe zmislu primerno uporabljati določila pristanskega reda za c. kr. pristan bregenski ob Bodenskem jezeru.

Člen II.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Zaleski s. r.

Heinold s. r.

Roeßler s. r.

Forster s. r.

173.

Zakon z dne 7. avgusta 1912. l.

o porabnosti delnih zadolžnic (deželnih železniških zadolžnic) deželnega železniškega posojila II. izdaje 939.000 K, ki ga najme dežela sleška, v plodonosno nalaganje ustanovnih, pupilarnih in sličnih glavníc.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Delne zadolžnice (deželne železniške zadolžnice) deželnega železniškega posojila II. izdaja v imenskem znesku 939.000 K, ki ga najme dežela sleška na podstavi z Najvišjim sklepom z dne 12. maja 1911. l. odobrenega sklepa deželnega zbora z dne 8. novembra 1910. l., se lahko porablja v plodonosno nalaganje ustanov, pod javnim nadzorstvom stoječih zavodov, poštnega hranilničnega urada, potem pupilarnih, fidejkomisnih in depozitnih novcev in po borznem kurzu, toda ne čez imensko vrednost, za službene in kupčijske varščine.

§ 2.

Izvršiti ta zakon, ki dobi moč z dnem, katerega se razglasi, je naročeno Mojim ministrom za finance, pravosodje in notranje stvari.

V kopališču Ischl, 7. dne avgusta 1912. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Hochenburger s. r.

Zaleski s. r.

Heinold s. r.

174.

Zakon z dne 7. avgusta 1912. l.

o porabnosti delnih zadolžnic četrtega posojila izboljševalnega zaklada kraljevine Dalmacije 1.500.000 K, v plodonosno nalaganje ustanovnih, pupilarnih in sličnih glavníc.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Delne zadolžnice četrtega posojila izboljševalnega zaklada kraljevine Dalmacije v imenskem znesku 1.500.000 K, ki ga najme deželni odbor kraljevine Dalmacije na podstavi deželnega zakona z dne 12. junija 1911. l. (dež. zak. št. 27), se lahko porablja v plodonosno nalaganje glavníc ustanov, pod javnim nadzorstvom stoječih zavodov, poštnega hranilničnega urada, potem pupilarnih, fidejkomisnih in depozitnih novcev in po borznem kurzu, toda ne čez imensko vrednost, za službene in kupčijske varščine.

§ 2.

Izvršiti ta zakon, ki dobi moč z dnem, katerega se razglasi, je naročeno Mojim ministrom za notranje stvari, pravosodje in finance.

V kopališču Ischl, 7. dne avgusta 1912. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Hochenburger s. r.

Zaleski s. r.

Heinold s. r.

175.

Ukaz ministrstev za finance in trgovino z dne 19. avgusta 1912. l.,

s katerim se izpreminjajo, oziroma dopolnjujejo nekatera določila pojasnil k carinski tarifi.

Naslednja določila na podstavi člena V zakona o carinski tarifi z dne 13. februarja 1906. l. (drž. zak. št. 20) z razglasom z dne 13. junija 1906. l.

(drž. zak. št. 115) izdanih pojasnil k carinski tarifi se dopolnjujejo, oziroma izpreminjajo takole:

Na koncu pripomenj k t. št. 22 je vzprejeti naslednja nova določila:

10. (Prim. določila ministrstvenega ukaza z dne 25. junija 1912. l. [drž. zak. št. 121; uk. št. 100]).

a) Prejemniki inozemskih tobačnih izdelkov morajo ob carinski odpravi pismeno izjaviti, ali so pošiljatev sami naročili neposrednje pri inozemski firmi ali so se za naročilo poslužili posredovalca.

V prvem primeru mora stranka pokazati obvestilo, ki ga je dobila od inozemske firme, da je odposlala tobačne izdelke, v drugem primeru pa je navesti ime in priimek posredovalcev, nadalje stanovališče in številko njegove dovolilnice. Brez te nakaznice, oziroma brez te izrečne izjave se ne sme vršiti carinska odprava ali podeliti uvozno dovoljenje monopolnega oblastva.

Ob odpravi je treba stranko neposrednje, ali, če ni prišla osebno, po njenem pooblaščenju izrečno opozoriti na to, da mora, če je podala nepravilne podatke v teh izjavah in dokazih, pričakovati, da se ji v bodoče odreče dovoljenje za uvoz inozemskih tobačnih izdelkov, negledé na kake dohodarstvenokazensko-pravne posledice.

b) Obrtniško posredovanje dobivanja tobaka in tobačnih izdelkov iz inozemstva je dovoljeno samo na podstavi dovolilnice, ki jo je izdalo za stanovališče prosilca pristojno finančno okrajno ravnateljstvo (finančno nadzorništvo ali finančno ravnateljstvo v Ljubljani) in ki pooblašča imetnika, oziroma njegovega namestnika ali pooblaščenca tudi za ocarinjevanje, in sicer osebno ali po pomožnem osebj.

c) Dobivati inozemske tobačne izdelke za lastni konsum posredovalca z dopustilom je dovoljeno samo s privoljenjem finančnega ministrstva; pristojno finančno okrajno ravnateljstvo (finančno nadzorništvo ali finančno ravnateljstvo v Ljubljani) pa ima pravico dovoliti posredovalcu z dopustilom za namene njegovih zbirk vzorcev in poskušenj za pušenje dobavo inozemskih tobačnih izdelkov in mora o vsakem

takem dovoljenju obvestiti vstopni carinski urad, ki ga imenuje stranka.

d) Ako carinski urad opazi, da se posredovalec tobaka z dopustilom obrtniško bavi z uvažanjem in ocarinjevanjem drugega inozemskega blaga in ne tobačnih izdelkov, mora to naznaniti pristojnemu finančnemu okrajnemu ravnateljstvu (finančnemu nadzorništvu ali finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani).

e) Odpravljajoči carinski urad mora popreskusiti, ali je posredovalcu, ki je imenovan v izjavi stranke, v resnici podeljena dovolilnica ali ne. V ta namen se bodo v ukazniku finančnega ministrstva vsakčas razglašala imena in priimki in stanovališče posredovalcev z dopustilom, številke njihovih dovolilnic in gledé tega nastajajoče izpremembe. Ako se pojavijo dvomi ali ako se dožene, da imenovani posredovalec nima dovolilnice, mora carinski urad odreči uvoz in ukreniti, kar je potrebno zaradi uvedbe postopka zoper neupravičenega posredovalca in eventualno tudi zoper stranko.

Ta ukaz dobi moč 1. dne septembra 1912. l.

Zaleski s. r.

Roebler s. r.

176.

Dopustilnica z dne 19. avgusta 1912. l.

za lokalno železnico od trga v Ebelsbergu v St. Florian.

Na podstavi Najvišjega pooblastila podeljujem v porazumu z udeleženi ministristvi gospodom Jožefu Sailerju, proštu samostana St. Florian, drju. Francu Dinghoferju, županu deželnega glavnega mesta linškega, Juliju Wimmerju, predsedniku občé hranilnice in posojilnice v Lincu, drju. Karolu Beurle, predsedniku družbe za tramway in elektriko Linc—Urfahr, Andreju Malzerju, ravnatelju hranilnice st. florijanske, Francu Edlingerju, ravnatelju banke za Gorenjeavstrijsko in Salcburško v Lincu, po pogojih in načinih, določenih v naslednjem, v zmislu določil zakona o dopušcanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) ter zakona z dne 8. avgusta 1910. l. (drž. zak. št. 149) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat lokalne železnice z ozkim tirom od trga v Ebelsbergu v St. Florian.

§ 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, uživajo koncesionarji v členih VI do XII zakona z dne 8. avgusta 1910. l. (drž. zak. št. 149) omejenje ugodnosti.

§ 2.

Koncesionarji so dolžni, gradnjo dopuščene železnice dokončati najdalje v dveh letih, računaje od današnjega dne, in dodelano železnico izročiti javnemu prometu ter tudi vzdrževati po njej obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bodo držali gorenjega roka za gradnjo ter da izvrše in opremijo železnico, kakor zahteva dopustilo, naj dajo koncesionarji na zahtevanje c. kr. državne uprave zagotovilo, položivši primerno varščino v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevala gorenja dolžnost, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§ 3.

Da izdelajo dopuščeno železnico, se podeljuje koncesionarjem pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica naj se podeli koncesionarjem tudi zastran tistih dovlačnic, ki se morda naredé in o katerih bi c. kr. državna uprava spoznala, da je njih naprava v javni koristi.

§ 4.

Koncesionarjem se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice ravnati po vsebini te dopustilnice in po dopustilnih pogojih, postavljenih po c. kr. ministrstvu za železnice, ter po semkaj merečih zakonih in ukazih, zlasti po zakonu o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in po redu za obrat železnic z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem po zakonih in ukazih, ki se dadó morda v bodoče. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbe in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih,

toliko, kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, posebno na zmanjšano vozno brzino zdelo dopustno c. kr. ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali posebni obratni predpisi, ki jih izdá c. kr. ministrstvo za železnice.

§ 5.

Vojaščina se mora prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru ter gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, ki bodo vsakčas veljala pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi na deželno brambo in črno vojsko obeh državnih polovic, na tirolske deželne strelce ter na orožnike, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in kontrolne zборе.

Koncesionarji so dolžni pristopiti k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opremnih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, nadalje pristopiti k vsakčas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojne ter k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal s 1. dnem junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakčas veljajoči predpis za vojaške prevoze po železnicah, potem vsakčas veljajoči predpisi o železništvu za čas vojne zadobé za koncesionarje moč in veljavo z dnem, katerega se prične po dopuščeni železnici obrat. Predpisi enake vrste, ki se izdadó šele po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesionarje veljavnost, čim se jim naznanijo uradno.

Te dolžnosti imajo koncesionarji samo toliko, kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na sekundarni značaj železniške proge in na olajšila, podeljena vsled tega gledé naprave, opreme in vrste obrata.

Koncesionarji so dolžni oddajaje službe se ozirati v zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz

c. in kr. vojske, c. in kr. vojne mornarice in c. kr. deželne brambe.

§ 6.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) naj slično veljajo znižani tarifni postavki, veljajoči za vojaške prevoze.

§ 7.

Koncesionarji nimajo pravice oddajati obrat dopuščene železnice tretjim osebam, razen če c. kr. državna uprava to izrečno dovoli.

C. kr. državni upravi se pridržuje pravica, kadarkoli prevzeti obrat dopuščene železnice in ga v potem še ostali dopustilni dobi voditi za račun koncesionarjev.

V tem primeru morajo koncesionarji stroške, ki res nastanejo vsled tega obratovanja, povrniti c. kr. državni upravi.

V ostalem je pogoje tega obratovanja uravnati z obratno pogodbo, ki se sklene s koncesionarji.

§ 8.

Koncesionarji so dolžni skrbeti za oskrbo svojih uslužbencev v onemoglosti in starosti in za oskrbo njihovih družin in v ta namen pristopiti k pokojninskemu zavodu zveze avstrijskih lokalnih železnic, ako se ne bi za dopuščeno železniško podjetje ustanovila posebna pokojninska blagajnica z vsaj enakimi ugodnostmi za ude, oziroma z vsaj enakimi dolžnostmi za koncesionarje, kakor pri imenovanem pokojninskem zavodu.

To oskrbo je izvršiti tako, da morajo koncesionarji ali podjetje, ki stopi na njihovo mesto, zglasiti stalne uslužbence z dnem, katerega se stalno namestijo, izmed drugih uslužbencev pa vsaj tiste, ki opravljajo službo kakor vozniki, sprevodniki, čuvaji ali postajski služabniki, ob primerni uporabi najpозnejše, ko so dovršili tri službena leta, pri pokojninskem zavodu zveze avstrijskih lokalnih železnic, oziroma pri svoji pokojninski blagajnici.

Pravila pokojninske blagajnice ter vsaka izprememba pravil potrebujejo odobrenja c. kr. ministrstva za železnice.

§ 9.

Koncesionarjem se daje pravica, da s posebnim dovoljenjem c. kr. državne uprave in s pogoji, ki jih postavi, naredé delniško družbo, ki stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Koncesionarjem se daje pravica izdati do zneska, ki ga določi c. kr. državna uprava, prednostne delnice, ki uživajo gledé svojega obrestovanja in razdolžbe prednost pred osnovnimi delnicami.

Dividenda, ki gre prednostnim delnicam, preden nastane osnovnim delnicam pravica do dividende, pri čemer pa ne bodi doplačila iz donosov poznejših let, se ne sme odmerjati višje nego s štirimi odstotki.

Družbena pravila ter obrazci delnic, ki se izdadó, potrebujejo odobrenja c. kr. državne uprave.

Znesek resnične ter nominalne napravne glavnice potrebuje odobrenja c. kr. državne uprave.

Pri tem veljaj to načelo, da se ne smejo razen stroškov, ki se res porabijo za sestavo projekta, za gradnjo in uredbo železnice, vštévši nabavo vozil, ter za dotacijo glavnične reserve, ki jo določi c. kr. državna uprava, in se prav izkažejo, prištévši interkalarné obresti, ki se res izplačajo med grajenjem in pa kar bo morda res kurzne izgube ob dobavi glavnice, postavljati v račun nikakršni drugi stroški.

Ako bi bilo po dogradbi železnice treba še drugih novih staveb ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne uredbe, se smejo dotični stroški prištéti k napravní glavnici, če je privolila c. kr. državna uprava v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih uredb in se stroški prav izkažejo.

Vso napravno glavnico je odplačati v času, dokler bo trajalo dopustilo, po razdolžnem načrtu, ki ga odobri c. kr. državna uprava.

§ 10.

C. kr. državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat oddana, odkupiti vsakčas po nastopnih določilih:

1. Da se določi odkupnina, se seštejejo letni čisti donosi, kar jih bo imelo železniško podjetje

v poslednjih sedmih letih pred odkupom; od tega se odbijejo čisti doneski najslabejših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donos ostalih petih let.

2. Ako se železnica odkupi pred pretekom začasne davčne prostosti, ustanovljene v § 1, je za ostalo dobo davčne prostosti tako najdeni poprečni čisti donos teh petih let odkupna renta, ki se izplača davka prosto. Za čas po preteku davčne prostosti je hkratu ovedeti odkupno rento tako, da se od donosov, privzetih v poprečni račun, izračuni davek z dokladami vred po odstotnem postavku dotičnih let in se odbije od donosov. K ostanku se z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je odslej plačevati od odkupne rente po § 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteje pribitek v višini ene devetinke tega čistega donosa.

3. Ako bi se pa železnica odkupila po preteku začasne davčne prostosti, določene v § 1, tedaj je ob preračunu letnih čistih donosov z davki, dokladami in drugačnimi javnimi davščinami, ki zadenejo odkupljeno železniško podjetje, ravnati kakor z obratnimi stroški.

Če ni bilo davčne dolžnosti gledé vseh let, privzetih v poprečni preračun, tedaj je tudi za davka prosta leta preračuniti davek z dokladami vred po odstotnem postavku dotičnih let ter ga odbiti od donosa.

K tako najdenemu poprečnemu čistemu donosu pa je z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je plačevati od odkupne rente po § 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteti pribitek v višini ene devetinke tega čistega donosa.

4. V zmislu spredaj stoječih določil ovedeni poprečni čisti donesek je potem koncesionarjem kakor odškodnino za odkup železnice v še ostali dobi dopustila izplačevati v polletnih obrokih 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti.

5. Ako bi se pa železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom, ali kadar bi po spredaj stoječih določilih v odstavkih 1 do 3 najdeni poprečni čisti donos brez pribitka, navedenega v odstavkih 2 in 3, ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je enak letnini, potrebni za počrtežno obrestovanje in

razdolžbo z odobrenjem c. kr. državne uprave v zalozbo vštevnih napravnih stroškov vzprejetega, železniško-knjižno zagotovljenega posojila, prištevši tisto letnino, ki je potrebna za štiriodstotno obrestovanje in razdolžbo po c. kr. državni upravi odobrene delniške glavnice v času, dokler bo trajalo dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država plačuje spredaj navedene letnine v polletnih obrokih, 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti, ter da povrne koncesionarjem rentnino, ki jo je plačevati od te odkupne rente.

6. Državi se pridržuje pravica prevzeti, da kadarkoli namesto koncesionarjev sama plača posojila, vzeta v dobavo noveev za dopuščeno železnico, v znesku, ki v času odkupa še ni poplačan po odobrenem razdolžnem načrtu; v tem primeru je odkupno rento, ki jo je plačati, znižati za potrebsčino za obrestovanje in razdolžbo oznamenjene glavnice posojila ter, ako pride tako, za tej potrebsčini primerno kvoto pribitka, ki ga je v zmislu določil odstavkov 2 in 3 prišteti poprečnemu donosu.

7. Državi se nadalje pridržuje pravica, da sme kadarkoli na mesto še ne dospelih rentnih plačil, ki jih je po določilih spredaj stoječih točk plačevati koncesionarjem, plačati glavnico, ki je enaka glavnični diskontovani vrednosti tega plačila, po štiri odstotno na leto, računaje obresti od obresti — seveda odbivši pribitek, obsežen morda v zmislu določil odstavkov 2 in 3 v teh plačilih.

Ako se država odloči plačati to glavnico, plačaj jo v gotovini ali v državnih zadolžnicah, kakor si to izbere sama. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnih zadolžnicah enake vrste.

8. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odškodnino, predpisano v št. 1 do 7, brez daljnega odplačila v bremen čisto, oziroma samo s še nepoplačanimi ostanki z odobrenjem c. kr. državne uprave vzetih posojil obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi premičnimi in nepremičnimi rečmi, vštevši vozila, zaloge gradiva in blagajnične zaloge, dovlačnice, ki so eventualno last koncesionarjev, in postranska opravila ter iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve, kolikor niso bile že določili primerno uporabljene z odbrilom c. kr. državne uprave.

9. Sklep c. kr. državne uprave o izvrševanju državne odkupne pravice, ki se mora zgoditi vselej s pričetkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposrednje zadnjega leta pred odkupom.

V tej izjavi se določi:

- a) čas, od katerega se odkupi železnica;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, ki naj, bodisi kakor pritiklina železniškega podjetja, bodisi v poplačilo terjatev države ali iz drugih pravnih naslovov preidejo na državo;
- c) znesek odkupnine, ki naj jo plača država železniškemu podjetju, eventualno s pridržkom poznejše poprave odkupne cene (št. 1 do 7), ki jo je ovedeti začasno, z navedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

10. C. kr. državna uprava si pridržuje pravico, vročivši odkupno izjavo postaviti hkratu posebnega komisarja, ki naj pazi na to, da se stan imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja ali obremenba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve tega posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega opravnega obrata ali povzročajo trajno obremenitev.

11. Koncesionarji so dolžni poskrbeti za to, da bo mogla c. kr. državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesionarji ne izpolnili te dolžnosti, ima c. kr. državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesionarjev in brez sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest oznamene imovinske predmete.

Pocenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potem-

takem so odslej vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti donosi, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pa mora tudi samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do gorenjega časa nastajajoče obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

12. C. kr. državna uprava si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 9) vknjiži državno lastninsko pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesionarji so dolžni, c. kr. državni upravi, ako bi se to zahtevalo, na razpolaganje dati pravne listine, katere bi bile morda še potrebne ž njih strani.

§ 11.

Dopustilna doba in ž njo vred v § 9, lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset (90) let, računaje od današnjega dne, ter mine po izteku te dobe.

C. kr. državna uprava sme po pogojih, navedenih v § 15, izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenje dobe.

§ 12.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, vštvevši vozila, zaloge gradiva in blagajnične zaloge, dovlačnice, ki so eventualno last koncesionarjev, in postranska opravila, ter iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične rezerve, kolikor niso bile že določili primerno uporabljene z odobrenjem c. kr. državne uprave.

§ 13.

Ko mine to dopustilo, kakor tudi, ko se odkupi železnica (§ 10), obdržé koncesionarji last rezervnega zaklada, napravljenega iz lastnega donosa podjetja, in pa kar bi imeli po obračunih terjati,

potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih in pridobljenih iz lastne imovine, katera so si koncesionarji sezidali ali pridobili sami po pooblastilu c. kr. državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§ 14.

C. kr. državna uprava ima pravico prepričati se, da se gradnja železnice ter obratna uredba po vseh delih namenu primerno in trdno naredi, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo ali pa odpravijo.

C. kr. državna uprava ima tudi pravico, po odposlanem organu pregledovati gospodarstvo in posebno po nadzornih organih; pošiljanih ob stroških koncesionarjev, kakorkoli se ji zdi primerno, pregledovati, da se izvaja gradnja po projektu in pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi c. kr. državna uprava, tudi pravico kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, ter na občne zборе, in tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotno morda zakonom, dopustilo ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javnim koristim; toda v takem primeru je ko-

misarjeva dolžnost, si izprositi takoj odločbo c. kr. ministrstva za železnice, ki jo je dati brez odloga in ki veže družbo.

Za tukaj določeno nadzorovanje železniškega podjetja morajo koncesionarji z ozirom na opravilno breme, združeno s tem, plačevati državnemu zakladu letno poprečno odškodnino, koje višino določi državna uprava oziraje se na obseg podjetja lokalne železnice.

§ 15.

C. kr. državni upravi se nadalje pridržuje pravica, da se sme, ako bi se kljub vsemu poprejšnjemu svarilu večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zoper to zakonom primernih naredeb ter po okolišnih izreči, da je izgubilo dopustilo moč še pred iztekom dopustilne dobe. Zlasti se sme izreči, da je dopustilo izgubilo moč še pred potekom dopustilne dobe, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v § 2 ustanovljene o dovršitvi gradnje in o začetku obrata, kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu § 11, lit. b) zakona o dopušcanju železnic.

Forster s. r.